

gribe ind. Men selv om dette ikke bliver Tilfældet, vil der alligevel kunne komme Vanskeligheder og Fortræd ud af en Bebyggelse, som er ganske fri, og da man har Midler til uden nogen som helst Udgift at kunne regulere det hele, vil jeg foreslaa den højtærede Landbrugsminister at tage dette Spørgsmaal op til Overvejelse. Klitterne er nemlig for en stor Del undergivet offentlig Fredning, og denne Fredning sorterer under Sandflugtskommissioner, en for hvert af de vestjydske Amter — om der ogsaa er en for Tønder Amt, tør jeg ikke sige. Disse Sandflugtskommissioner fastsætter hvert Aar, hvilke Arbejder der skal udføres til Sikring mod Sandflugten, og hvilke Veje og Stier Befolkningen maa færdes ad, det gælder ogsaa Lodsejerne; de har ikke fri Raadighed over disse Arealer, der ligger under Sandflugtskommissionens Haand. Men nu har Lodsejerne, hvad i og for sig er rimeligt, solgt adskillige Byggeparceller ud til Havet, og Sandflugtskommissionerne har tolereret, at der er blevet bygget paa disse Arealer. De, der bygger, vil gerne bygge paa Toppen af Klitterne, saaledes at de kan se Havet, og disse Bebyggelser foregaar, hvor der er nogenlunde god Vej til Havet. Men af saadanne gode Veje til Havet er der ikke saa forfærdelig mange fra Skagen til Blaa-vandshuk, og naar en ny Ejer faar en saadan Lod paa 1 eller 2 Tønder Land, indhegner han den undertiden og forbyder andre at gaa der, noget, som man slet ikke har kendt i tidligere Tid, og som han i og for sig heller ikke har Ret til; men der er i øvrigt ikke noget at sige til, at en Mand, naar han har erhvervet et saadant lille Areal, gerne vil hegne og frede om det. For at det nu ikke skal bevirke, at den Befolkning og dens Ungdom, som kommer ud til Havet inde fra Oplandet, ikke kan færdes oppe i Klitterne og more og fornøje sig der som hidtil, og for at der ikke skal blive Vanskeligheder med at sætte Badehuse paa Stranden — Færdselen der kan man ikke forbyde —, henstiller jeg, at man i Landbrugsministeriet træffer ensartede Regler, hvorefter Sandflugtskommissionerne kan arbejde, og saaledes at det overhovedet forbydes at bygge Sommerhuse ude paa de yderste Klitter. Naar et saadant Forbud bliver givet, er der ikke Fare for nogen Gene, og de vedkommende kan lige saa godt bygge lidt længere inde — naar de bygger saa langt ude, er det for at kunne være sikrede mod, at nogen bygger foran, saaledes at de faar et Hus i Udsigtlinien. Det vilde sikkert være prak-

tisk, at den højtærede Minister tog dette Spørgsmaal op; thi vel har Sandflugtskommissionerne Ret til at skride ind, men de kan blive desavoueret af Ministeriet, som maaske ikke er opmærksomt paa denne Sags Sammenhæng. Derfor tror jeg, det vilde være heldigt, at de havde fælles Regler at gaa frem efter.

Der er en Sag, som har været Genstand for megen Omtale under disse Forhandlinger. Det ærede Medlem Hr. Hauge udtalte saaledes, at der fra Statens Side maatte sættes betydeligt større Midler ind paa Boligbyggeriet, thi vi manglede mange Boliger, og hvis vi ikke satte noget i Gang, vilde vi til sidst ikke en Gang kunne faa Haandværkere nok til at bygge de Boliger, vi efterhaanden skulde have. Jeg føler mig i ingen Henseende overbevist om, at forøgede Statstilskud vil fremme Byggeriet, og hvis man ser paa den Statistik, som nylig er udkommet i Statistiske Efterretninger, vil man se, at Boligbyggeriet, til Trods for at Statstilskuddet er blevet lidt større og Vilkaarene er bedre, er taget af. Jeg har den Opfattelse, at Statstilskuddene maaske netop fordyrer og vanskeliggør Boligbyggeriet. Jeg skal til Støtte for denne Antagelse sige, at jeg nylig her i Københavns Omegn saa et Hus, som var opført af en Tømrersvend. Han havde udgravet Grunden, muret og tømret Huset o. s. v. Han havde af fremmed Hjælp kun haft Blikkenslager og Maler. Huset kostede, hvad Materialer og fremmed Hjælp angaar, 7 000 Kr. Han havde været 3 Maaneder om at bygge det, og det regnede han til 2 000 Kr., idet han regnede 3 Kr. i Timen og 8 Timers Arbejdsdag — han havde formodentlig nok arbejdet lidt længere, men han regnede med 24 Kr. om Dagen. Han havde altsaa Huset til i alt 9 000 Kr. Det var 13½ Alen langt, 12½ Alen bredt, med fuldstændig udgravet Kælder, hvor der var Værksted, Brændelsrum og Viktualiekælder. Der var en 3 Værelers Lejlighed med Køkken i Stuen og en 2 Værelers Lejlighed med Køkken ovenpaa. Alt dette havde kostet ham 9 000 Kr., og nu var der budt ham 18 000 Kr. for det. Han havde henvendt sig til det vedkommende Sogneraad om at faa Statstilskud, men der havde været saa mange Besværigheder derved, at han havde givet Afkald derpaa og bygget uden Statstilskud. Naar nu en Arbejder uden Staten Hjælp kan bygge et Hus af den Beskaffenhed og saa godt, som det var, for 9 000 Kr., forekommer det mig, at vi er oppe paa ganske urimelige Byggeforskeligheder, og jeg har den Tro,